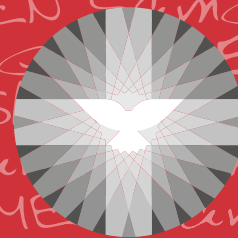

Samen

Groei

*Wil je wel geloven dat het groeien gaat,
klein en ongelooflijk als een mosterdzaad,
dat je had verborgen in de zwarte grond,
en waaruit een grote boom ontstond.*

*Wil je wel geloven het begin is klein,
maar het zal een wonder boven wonder zijn
als je het gaat wagen met Gods woord alleen;
dan gebeuren wonderen om je heen.*

*Wil je wel geloven dat je vrede wint,
als je vol vertrouwen leeft, zoals een kind.
Als je een geloof hebt als een mosterdzaad,
groeit de liefde uit boven de haat.*

Hanna Lam

Groei

De zomer is het seizoen van rust en stilte. Van lome warmte en ontspanning. Het is, op een bepaalde manier, ook een seizoen van groei. Maar misschien niet in de eerste betekenis van het woord. Want groei is allereerst beweging, ontwikkeling. En dat is meestal iets anders dan rust.

Groei noemen we perioden in de geschiedenis waarin veel in beweging komt of op drift raakt. Vanaf de achttiende en de negentiende eeuw wordt de geschiedenis van de westerse wereld beschreven als een verhaal van vooruitgang en groei. De opkomst van de natuurwetenschappen en vooral de industriële revolutie boden ongekende en ongedachte mogelijkheden en zorgden voor een optimistische kijk op de toekomst.

Natuurlijk was er ook een ander verhaal. Lang niet iedereen werd rijk. Arbeiders op het land en in de fabrieken leefden vaak in bittere armoede. Zij betaalden voor de rijkdom van anderen. Dat is geen nieuw verhaal. Ook in de Gouden Eeuw leefden veel mensen in grote armoede.

Groei is beweging, ontwikkeling

De rijkdom van de overzeese handel in goederen en wat verdiend werd met de slavenhandel kwam in handen van enkelen. Bij elke rijkdom zijn de vragen te stellen: hoe kom je eraan en wat doe je ermee? Wereldoorlogen in de twintigste eeuw hebben het optimisme van de vooruitgang getemperd. Mensonterend geweld en onrecht, een nieuwe oorlog in Europa,

stellen indringende vragen aan wat wij vooruitgang en groei noemen.

Groei wordt vaak gezien en beleefd als een beweging van meer en groter: Groot is mooi en veel is lekker, aldus een uitspraak van de heer Ollie B. Bommel.

Tot op vandaag is het zo: het gaat goed met de economie als die groeit. Krimp betekent dat het slecht gaat. Het betekent dat er altijd meer geproduceerd en geconsumeerd moet worden. Als dat niet gebeurt, hapert de economie en stopt de groei. In onze tijd ontdekken we dat het niet alleen mensen zijn die de prijs van de groei betalen. We vragen veel van de aarde zelf als het gaat om de bronnen en de grondstoffen voor onze rijkdom. De aarde wordt beschadigd en raakt uitgeput.

De zomer is net als de lente een seizoen van groei. De groei in de zomer is van een ander karakter dan de groei in het voorjaar. In de lente wordt gezaaid op de kale akkers; wat

gezaaid wordt, komt op en gaat groeien. Alles wordt groener en groter. De groei in de zomer is niet dat gewassen groter worden. Wat opgegroeid is, wordt langzaam maar zeker rijp in de zomer. Het is de voorbereiding van en het vooruitkijken naar de oogst. De zomer is de tijd van de eerste vruchten en van het wachten op de volle oogst. Er is niet alleen groei in de zin van opgroeien, de beweging van klein naar groot, van minder naar meer. Er is ook groei in de betekenis van uitgroeien, ontwikkeling. Met een wat ouderwets (geworden) woord: groei is wasdom.

Geloof als een mosterdzaadje is voldoende

In de Bijbelse verhalen worden de beelden van zaaien, groeien en vrucht dragen nogal eens gebruikt om iets te vertellen over het Rijk van de hemel. Het Koninkrijk van God is als... en dan gaat het over zaaien, over al dan niet opgroeien en over goede en slechte vruchten. Het is als de groei van een menskind en een mensenleven. Het begint met een periode waarin je groeit door groter te worden. Als dat ergens rond je achttiende jaar stopt, wil dat nog niet zeggen dat je uitgegroeid bent. Er is dan nog veel te ontdekken en te leren. Ook het proces van volwassen worden is een periode van groei. Het leren zien wat er toe doet en waar het op aan komt, het leren onderscheiden van goed en kwaad, daar komt wellicht geen einde aan tijdens een mensenleven. Leven met de Woorden van de Eeuwige is een leven lang leren, zo weet de joodse traditie.

Ook in de kerk en in gemeente wordt regelmatig over groei gesproken. Groeien in aantal zegt dan lang niet alles. Toch wordt vaak vooral op deze manier naar kerkelijk leven gekeken. Groei is dan mensen bereiken, zieltjes winnen, de macht van het aantal en de kracht van het getal zoeken. Dat is niet hetzelfde als groeien in geloof, hoop en liefde.

Groei is een levenslange weg

Een groot geloof is niet nodig. Geloof als een mosterdzaadje, het kleinste van alle zaden, is voldoende, zegt de Heer in een

gelijkenis. Groei is als het om geloven gaat meer iets van het ontdekken van diepte en krijgen van inzicht dan van omvang en vroomheid. Groei is stap voor stap steeds meer vertrouwd raken met het geheim van het Koninkrijk, die wereld van recht en vrede voor mensen. Groei zal duren tot aan de 'jongste dag'. Het is een levenslange weg.

*Eens komt de grote zomer
waarin zich 't hart verblijdt.
God zal op aarde komen
met groene eeuwigheid.
De hemel en de aarde
wordt stralende en puur.
God zal zich openbaren
in heel zijn creatuur.*

*Geen woord kan het bereiken,
het is aan niets gelijk,
met niets te vergelijken
dat schone koninkrijk.
Als God zich openbaren
zal op de jongste dag
dan zullen wij ervaren
wat Hij met ons vermag.*

Dan...

(Lied 747)

Bert Jan van Haarlem

Een nieuwe website

Als u dit stukje leest, is het alweer september en is de zomervakantie voorbij. Voor wie in de zomer weggeweest is, hoop ik dat u een goede tijd heeft gehad en niet te maken heeft gehad met extreme temperaturen of overvloedige regen. Nu het september is, gaan we in de kerk weer met frisse moed aan de slag, want er is een hoop te doen.

Een van de zaken waar in de zomerperiode hard aan is gewerkt, is het maken van de nieuwe website voor de Protestantse Gemeente Eindhoven. Zoals aan u al eerder gemeld, was de huidige website verouderd en bevatte veel onnodige en soms ook niet meer juiste informatie. In april zijn we begonnen met het opzetten en werken aan een nieuwe website. En zoals het er nu naar uitziet zal deze op 5 september volledig online gaan. Op die dag zal de nieuwe website te zien zijn op het voor u gewone adres: pkn-eindhoven.nl. Bedoeling van de nieuwe website is een simpeler opzet die minder onderhoud vergt, aangezien we minder mensen hebben om dit werk te doen. Voor deze website wordt gebruik gemaakt van het platform van protestantsekerk.net, waar een groot aantal kerken binnen de PKN aan deelneemt.

Een simpeler opzet

Als u inlogt op de nieuwe website ziet u op de eerste pagina vier blokken, een voor iedere wijkgemeente en een voor algemene informatie. Door op het plaatje van een blok te klikken komt u bij de algemene informatie of bij de hoofdpagina van een wijkgemeente. Een ding dat

u zal opvallen: de opzet van iedere wijkgemeente is verschillend. Dit is met opzet gedaan, omdat iedere wijkgemeente een eigen karakter heeft en dus ook een eigen gezicht. Naast veel informatie over wat er in de wijkgemeentes plaatsvindt, kunt u ook de link vinden voor het volgen van de kerkdiensten. Nu kan het natuurlijk dat u op de website informatie vindt die toch niet helemaal klopt of dat u nog informatie mist. Is dit het geval, dan kunt u dat doorgeven aan de contactpersoon voor uw wijkgemeente of aan de scriba van de AK op ak.scrba@pkn-eindhoven.nl. In september zal ook het werk starten van de commissie 'Toekomst van de kerk', die zal kijken hoe het bezinningsproces hiervoor zal worden opgezet.

Ik heb daarover eerder een stukje geschreven in SAMEN. Het is fijn dat van iedere wijkgemeente een aantal mensen zich hiervoor hebben aangemeld.

De toekomst van de kerk

Deze zijn ook van verschillende leeftijdsgroepen, zodat we goed kunnen bespreken hoe we dit gaan doen. De bedoeling is dat dit werk eind van het jaar klaar zal zijn en dan zal ik u ook berichten wat er uitgekomen is. Waarschijnlijk zullen we ook op de gemeentevond vertellen over de stand van zaken.

Henk Grootjans

H3H = Heilige Driehoek

Verslag van het bezoek aan de tweejaarlijkse kunsttentoonstelling in drie kloosters in Oosterhout

In de vroege morgen van 8 juli vertrokken we met vier personen naar bovenstaand evenement. Er was 34° voorspeld, dus we hadden ons helemaal voorbereid met hoeden, flesjes water en linnen en katoenen kleding.

Enmaal daar aangekomen bleek het nogal mee te vallen met de temperatuur, omdat er heel veel lanen met bomen waren en het in het buitengebied altijd een paar graden koeler is. Alle gelegenheid dus om

ons te richten op het gebodene. Deze 3e Biënnale stond in het teken van kunst en geloof. De twee vorige Biënnales hadden als thema 'Hoop' en 'Liefde.' Op deze 'heilige grond' waar drie kloosters aan elkaar grenzen, allen van verschillende richtingen, wordt aan binnen- en buitenlandse kunstenaars gelegenheid geboden hun opvattingen over het geloof uit te dragen middels hun kunstuitingen. Geloof is vertrouwen, overtuiging, trouw zijn. In het Grieks 'pistis', in het Latijn 'credere', dat komt van

'het hart geven aan', dus iets van ganser harte doen met passie en compassie. Kunstenaars proberen met hun volledige inzet grip te krijgen op deze complexe wereld waarin zij liefhebben en geliefd worden. 16 van de 27 kunstenaars maakten speciaal voor deze tentoonstelling nieuw werk met nieuwe technieken en nieuwe materialen. Veel aandacht was er ook voor hergebruik van materialen. Aan het geloof verwante begrippen als bezieling, mededogen, troost en contemplatie vonden hun plek in deze bijzondere ambiance. De symbiose tussen de werkplek en de invulling daarvan door de kunstenaar is primair. De bedoeling is het gebied met zijn bijzonder karakter te behouden en te versterken.

Ons klein gezelschap mocht ervaren dat dit streven ook zeker gehaald werd. Wat ik persoonlijk heel interessant vond, waren de met digitale breipatronen bewerkte steentjes van Lisette de Greeuw, waarbij juist de nadruk lag op ontstane foutjes. Je moest heel goed opletten, anders liep je er zo aan voorbij c.q. overheen. Ook heel mooi vond ik het werk van gekleurd glas wat me qua kleur aan het interieur van de Ontmoetingskerk deed denken. Door de lichtinval en de positie van de beschouwer veranderde het patroon steeds. Dit werk was van Ann Veronica Janssens.

Els van Raalte

Leerhuis met rabbijn Tzvi Marx

בית מדרש

Leerhuis Eindhoven
seizoen 2023-2024

met rabbijn Tzvi Marx

PROTESTANTSE KERK NEDERLAND WERKROEP KERK & ISRAËL
CLASSIS NOORD-BRABANT, LIMBURG EN REUNION WALLONNE

Tienke de Vries -van Yperen (Secretaris)
SECRETARIAATKERKENISRAELZUID@GMAIL.COM
Telefoon 0623730210

Worstelen met een tekst
Worstelen met God
Worstelen met een rabbijn

In het leerhuis in Eindhoven gebeurt het. En het mooie is dat je er geen blauw oog bij oploopt. Je wordt er wel wijzer van. In het leerhuis ontmoeten predikanten en andere geïnteresseerden elkaar om te leren en te discussiëren over teksten uit TeNaCh, het Eerste Testament uit de Bijbel, onder de bezielende leiding van rabbijn Tzvi Marx.

Profeet Samuel: Discussies over macht en misbruik van de macht

Het boek 1 Samuel bevat de overgang van een stamgeoriënteerde samenleving in het land Israël tot de centralisering van de politiek in de vorm van monarchie, eerst onder Saul en dan onder David. Deze overgang van de stampolitiek die beschreven is in het boek Richteren tot het koningschap van

Saul en David brengt ons letterlijk tot discussies over macht en misbruik van macht. Wat motiveerde de stammen van Israël om koningschap te eisen? Waarom was de profeet Samuel ertegen? Hoe probeerde hij hen te waarschuwen tegen de gevaren van zo'n machtig politiek stelsel? Hoe kan een religieuze maatschappij die pleit voor recht en gerechtigheid in de naam van de Heilige, omgaan met de menselijke zwakten die met het

uitoefenen van de macht naar voren komen? Wat is Gods rol daarin? Waarom geeft Hij toe? Wat is het, in het hebben van politieke macht, dat redelijk goede mensen zoals Saul in het begin was, er uiteindelijk toe brengt corrupt en manipulatief te worden? Hoe is de balans tussen de verschillende wetgevende-, uitvoerende- en rechterlijke organen in de politiek en hoe kunnen die organen gecontroleerd worden? Het boek Samuel moet ook gezien worden in verband met Deuteronomium 17:14 - 20. Hierin is de opdracht om een koningschap te organiseren op voorwaarde dat het volk het wil; "als u zegt, 'Ik wil een koning over mij aanstellen.'" Dit spannende narratief zullen wij met gebruik van de Engelstalige 1 Samuel-tekst van Abraham Rosenberg bestuderen, om ook toegang te krijgen tot de rabbijnse traditie in de Talmoud en door commentaren zoals Rasji* en Redak**

* Rabbi Sjlova Jitschaki (Rasji), Troyes 1040-1105, Franse rabbijn uit de Middeleeuwen, die tot op de dag van vandaag wordt beschouwd als een van de belangwekkendste verklarers van de Tenach en Talmoud.

**Rabbi David Kimhi (Redak), 1160-1235, middeleeuwse rabbijn, bijbels commentator, filosoof en grammatica geleerde. U kunt zich inschrijven voor dit Leerhuis. Zie Informatie en Inschrijving hieronder. Als u wilt kennismaken met het Leerhuis, bent u van harte welkom om een les bij te wonen. Hieraan zijn geen kosten verbonden.

INFORMATIE EN INSCHRIJVING

Data najaar 2023:	12 sep, 24 okt, 21 nov, 19 dec
Data voorjaar 2024:	16 jan, 13 feb, 12 mrt, 9 apr
Dinsdags:	10.30 - 12.30 uur
Kosten:	€190 voor het seizoen inclusief boek 1 Samuel.
	In overleg zijn enkele lessen à €22.50 te volgen, plus boek 1 Samuel €30.
	Te voldoen voor 1 september op rekeningnummer IBAN: NLS1 RABO 0373 7142 38 t.n.v. Classis N-Brab/Limb/R.Wallonne PKN o.v.v. Leerhuis Eindhoven
Adres:	Camphuisenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
Aanmelding:	INSCHRIJFFORMULIER (QR-code) SECRETARIAATKERKENISRAELZUID@GMAIL.COM telefoon 0623730210
Website:	In voorbereiding

Bijbels Bijbellezen 10:

De vier pijlers van de Bijbelse verkondiging

Nu we toch bezig waren met de woorden en wat ze er toe doen, is het wellicht tijd om de grondslagen van de verkondiging uit te meten. Volgens Frans Breukelman berust de gehele verkondiging op vier woorden/begrippen:

1. de Namen. In de toneelwereld heet dat de Dramatis personae, de in het toneelstuk optredende personages. In de Bijbel drukt je naam je bestemming uit, wat er van je verwacht wordt. Jacob, pootjelichter, licht zijn broer Ezau op, dus maakt hij zijn naam waar. Na het gevecht met de engel bij de Jabbok, wordt hem een nieuwe naam toegeroepen: Israël, strijder Gods, en dus krijgt hij een nieuwe bestemming. In het Nieuwe Testament wordt aan het kind de Naam Jezus (de HEER bevrijdt) toegeroepen, "want hij zal zijn volk redden van hun zonden". Dus ook hier krijg je direct te horen wat je van hem te verwachten hebt. In het boekje Ruth heten de zonen van Elimelech en Naomi Machlon en Chiljon, de zieke en de wegwijnende, dus je hebt niet het idee, dat deze twee het lang gaan maken... en ja hoor, in vers vier gaan ze al dood. Hun namen

verklapten dat al. Voor je nu denkt, dat is dus verzonnen, het is niet historisch, wacht even. Uiteraard gaat niemand zijn kinderen zo noemen, dus niet historisch, MAAR! In de wereld van nu kun je nauwelijks een steen gooien of je raakt zo'n familie, die op hongertocht is naar een vreemd land. Als ze hierheen komen noemt de VVD (en andere partijen ook!) dat gelukzoekers! Ja, ze willen allemaal graag bij Ter Apel buiten slapen! Maar ja, laat maar weer even. Ik bedoel alleen maar de betrekkelijkheid van 'historisch' aan te geven. Juist het niet historische kan je laten zien hoe relevant zo'n verhaal als Ruth voor de geschiedenis van heden kan zijn. Dat geldt eigenlijk voor alle Bijbelverhalen, ook die over Jezus.

2. Debariem, meervoud van dabar, een Hebreuws woord, dat betekent **woord, daad, gebeurtenis, geschiedenis, allemaal in één woord.** De Naam ontvouwt zich in de daden, aan de vruchten kent men de boom! Het bekendste is natuurlijk het Kerstverhaal uit Lucas 2, als de herders na de engelenzang

zeggen: Laat ons heengaan naar Bethlehem en zien **het WOORD** dat is geschied en dat de Heer ons heeft bekendgemaakt. De meeste vertalingen na de Statenvertaling hebben zoiets vertaald als: Laten we gaan kijken wat er gebeurd is. Met de gedachte erachter: een woord kan niet geschieden. Maar ja, in de Bijbel is dat het enige dat geschiedt! Dat zit allemaal in DABAR. Ze zeggen wat ze doen en ze doen wat ze zeggen. En wat ze zeggen en wat ze doen wordt verdergesproken.

In toneeltermen blijvend: Dabar is de eenheid van handeling. Er zijn nog twee Bijbelse grondbegrippen te bespreken, maar dat wordt voor nu te veel. Dus de volgende keer!

*Wim de Leeuw,
wimdeleeuw@kpnplanet.nl*

Bijbelacademie

Ook in het najaar gaan wij weer verder met de Bijbelacademie. Richtlijn is dat op de tweede donderdag van de maand en de vierde zondag van de maand een avond wordt aangeboden. Vaak gaat het om de uitleg van een Bijbelboek dat verdeeld over drie of vier avonden besproken wordt.

Donderdag 14 september

Op donderdag 14 september (20.00 uur) bespreken wij het pastorale thema: 'Geloof en gevoel – over gezond geloof gesproken'. Wat is een gezond geloof? Laat ik twee uiterste posities noemen:

- 1) Moet men bij een echt geloof bepaalde ervaringen opdoen? Iets bijzonders voelen? Gesteld dat ik niets voel, is dan mijn geloof minder waard of zelf afgestorven?
- En 2) Is alles wat iemand voelt of ervaart automatisch een werking van de heilige Geest en een bewijs van een goed geloof? Welke plaats neemt in deze kwestie de Bijbel in?

Veel onzekerheid in deze vraagstukken kan ontstaan door gebrek aan informatie en verkeerde voorbeelden. Ik hoop dat wij bij deze belangrijke vragen meer licht in het donker kunnen brengen.

Zondag 24 september

Voor de vakantie waren wij al met de eerste Petrusbrief (hoofdstuk 1) begonnen; daarom gaan wij op zondag 24 september (19.00 uur) door met 1Petrus 2. De apostel probeert een lijdende gemeente duidelijk te maken wie zij eigenlijk in Gods ogen zijn. Hier vallen de woorden die ooit tegen het volk Israël gezegd werden, maar nu op de volgelingen van Jezus worden toegepast: 'Maar u bent een uitverkoren geslacht, een

koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht. Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk; eens viel Gods ontferming u niet ten deel, nu wordt zijn ontferming u geschonken.' (vers 9-10).

Werner Gugler

BIJBELACADEMIE - EINDHOVEN

GELOOF & GEVOEL

Donderdag 14 sept. 2023
20.00 uur in de Adventskerk
ds. W. Gugler

De Lutherwandeling van Wittenberg naar Rome

Achter Luther aanlopen Een tocht op stevige stappers

Etappe 5: van Leipzig naar Rötha en Borna
Markus Matthias over zijn wandeltocht in het voetspoor van Luther. Een serie met belevenissen, ontmoetingen, overdenkingen en beschouwingen opgedaan tijdens zijn voettocht in navolging van Luther in 1510 met Rome als einddoel.

Als je op een wandeltocht bent, moet je er rekening mee houden dat het weer niet altijd prachtig, zonnig of droog blijft, maar dat het ook zou kunnen regenen. Anders dan Luther in zijn tijd heb je heden ten dage daarvoor geschikte kleding. Als het goed gaat, word je niet echt nat en de kleding neemt geen water op zoals de wollen monnikspij van Luther. Dat maakt het wandelen veel makkelijker. Als het goed gaat ...

Toen wij vanaf Leipzig vertrokken, regende het al hard en het zou de hele dag niet meer stoppen met regenen. In een minuut of tien liep het water al in stromen van onze anorak op de broek zodat de pijpen en onze benen nat waren. Gelukkig waren de schoenen en voeten nog droog. Toen wij echter de stad hadden verlaten en door de velden liepen, gaven de grassprietjes bij elk stap hun hele watermenigte af aan de schoenen, geut om geut. In de schoenen verzamelde zich al het water zodat wij na een uur of twee volstrekt drijfmat en met een waterbed aan de voeten moesten wandelen. Aan het begin is dat heel vervelend, maar als je wilt volhouden (je moet immers naar Rome!), kun je eraan wennen.

De voorlaatste etappe van de eerste week liep van Leipzig naar Rötha, grotendeels door natuurlandschappen en voormalige kleine dorpjes die nu de regio van Leipzig uitmaken. Sommige oude dorpen zijn echter compleet verdwenen als gevolg van de ontginning van bruinkool. Op hun plek zijn nu kunstmatige meren. Gelukkig heeft het dorp Zöbiger (nu een deel van Markkleeberg) dit overleefd, want de dorpsstraat van Zöbiger is nog een origineel stuk van de oude via imperii (Rijksweg)

waarover ook Luther naar Rome ging. Dus weer echt historische grond onder de (natte) voeten.

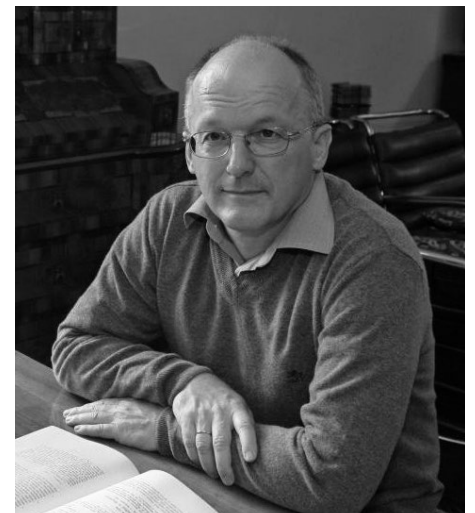
Overnachten konden wij in Rötha in een 'hotel' dat in een oude 'Plattenbau' (prefabflats) van de DDR was ondergebracht, niet erg mooi en zonder echte faciliteiten. De eerste taak was nu de kleding op te hangen, maar vooral het enige paar schoenen boven de haard te laten drogen. Uit de tijd van de reformatie staat er nog de Mariakerk, eigenlijk slechts de koorkruis van een geplande grote bedevaartkerk die sinds 1510 werd gebouwd ter herinnering aan een verschijning van Maria, hier in een perenboom in het jaar 1502. In 1520 werd in verband met de reformatie de bouw stopgezet; er was geen behoefte meer aan dit soort religieuze praktijken.

Op de volgende dag ging de weg – bij mooi weer – naar Borna door een rustig merenlandschap met hier en daar prachtige landgoederen zoals in Kahnsdorf; maar ook hier moesten ooit sommige dorpjes vanwege de honger naar energie wijken. Borna is weer een oude stad, waarin Luther meerdere keren (na zijn reis naar Rome) bij een vriend (en begeleider van Keursaxen) heeft gelogeed (Michael von der Straßen). Borna werd in 1519 'evangelisch' toen Luther op verzoek van de burgers van Borna Wolfgang Fuß (± 1551) als predikant naar Borna stuurde, die vier jaar later opgevolgd werd door Georg Mohr (± 1553). Op die manier was Borna de eerste stad in het keurvorstendom Saksen waarheen een 'evangelisch' predikant werd beroepen. Waarschijnlijk komt ook Luthers echtgenote Katharina van Borna uit het ommeland van Borna (Lippendorf naast Kieritzsch). Later heeft Luther hier ook een stuk land van een familielid van Katharina gekocht (Zülsdorf naast Neukieritzsch), dat door Katharina bewerkt werd. Blijkbaar was het in de 16e eeuw niet ongebruikelijk ook goederen te hebben en te gebruiken, die drie of vier dagreizen ver van de woonplek lagen. Bovendien kon het landgoed als uitwijkplaats gebruikt worden wanneer een epidemie de studentenstad Wittenberg

teisterde. Onder meer heeft Luther ook op 5 maart 1522 hier bij zijn boven genoemde vriend overnacht toen hij van de Wartburg (1521/22) terugkeerde naar Wittenberg. In Wittenberg werd de reformatie namelijk ondertussen op een heel chaotische manier ingevoerd zodat Luther, hoewel hij in Worms (1521) in de rijksban werd gedaan, zich genoodzaakt zag naar Wittenberg terug te keren. Hier in Borna schreef hij aan zijn keurvorst Frederik de Wijze een brief (de bekende aswoensdag-brief; WA 2, Nr. 455) waarin hij uitlegde waarom hij ondanks het gevaar voor eigen leven naar Wittenberg terug moest keren. Anders zou het evangelie door de onrust en kerkelijke oproer in Wittenberg schade toebrengen. De brief is een bijna trotse getuigenis van Luthers geloof. Hij vraagt de keurvorst niet om bescherming (geleid), wil hem verontschuldigen als hij anderen, te weten de 'rooie rakkers' van de keizer, niet zou kunnen hinderen om Luther gevangen te nemen. Ja, Luther wil zijn keurvorst zelfs dan verontschuldig zien als de vorst op bevel van de keizer de ban aan Luther zou moeten voltrekken. Het evangelie mag met geweld noch beschermd noch doorgezet worden. Aan het begin van deze brief schrijft Luther dat hij ook niet bang is voor hertog Georg die een felle tegenstander van de reformator was: 'Dat weet ik precies van mezelf: Als deze zaak (kerkelijke onrust) in Leipzig zou gaan zoals het in Wittenberg gaat, zou ik de stad in willen rijden, als het negen dagen lang alleen hertog Georgen zou regenen (Uwe keurvorstelijke genaden vergeef me mijn dwaze toespraak) en iedereen zou negen keer bozer zijn dan hij. Hij beschouwt mijn Heer Christus als een man geweven van stro; mijn meester en ik kunnen dat wel een tijdje verdragen.' Blijkbaar hoort de regen bij Leipzig ... In Borna eindigde de eerste week van onze Lutherreis naar Rome.

Markus Matthias

Nieuw en anders

Op het moment dat ik dit stukje schrijf, ben ik bezig met de voorbereidingen voor mijn vakantie. We gaan dit jaar niet naar verre oorden, zelfs niet naar Frankrijk. Mijn man en ik gaan naar de Veluwe, naar een huis waar we al jarenlang komen als we met onze hele familie iets te vieren hebben, want het ligt lekker centraal.

Deze vakantie biedt dus niet het vooruitzicht op iets totaal nieuws. Op een nieuw landschap, op uitheemse cultuur en imposante gebouwen. En dat is aan de ene kant jammer, aan de andere kant fijn voorspelbaar. En ik denk dat daar altijd een spanning zit. Aan de ene kant het verlangen naar het bekende en vertrouwde, aan de andere kant het uitzien naar nieuw en

anders. Toch is deze vakantie voor ons ook nieuw en anders want onze kinderen gaan niet (meer) mee. De oudste gaat inmiddels zelf op vakantie en op zoek naar nieuw en anders. De jongste wil vooral veel werken en het huis lekker voor zich alleen hebben, die houdt meer van fijn voorspelbaar.

Vakantie is ook een tijd van stil staan, van inspiratie opdoen. Van reflecteren op het afgelopen jaar en het plannen maken voor een nieuw jaar. Na de vakantie zullen we in de kerken van start gaan met een nieuw seizoen. Het jaarthema dat we als voorgangers hebben voorbereid, is bepaald niet een volstrekt nieuw onderwerp. Het gaat over geloof en het christendom: nogal voorspelbaar in een kerkelijke setting. Valt daar nog wat aan te ontdekken? Toch

denken we dat het nieuw en anders zal worden. Want wat bekend is, kan er ineens anders uitzien door er op een andere manier naar te kijken. In het boeddhisme noemen ze dat een "beginners mind".

Dat willen we in het nieuwe jaar gaan doen. De onderwerpen uit het christendom hebben als magneten van alles en nog wat aan zich verzameld. Er is van alles opgeplakt aan dogmatiek, aan commentaren en aan theologie. Samen gaan we kijken wat onze kijk is of is geworden, en of het nog helpend voor ons is, of het ons geloof nog voedt. Op zoek naar nieuwe inspiratie, kijken we alsof we het christendom voor de eerste keer zien. Zoals een toerist in een vreemd land.

Petra Zweers

Joachim en Anna

Dinsdag 26 september kunnen we elkaar weer ontmoeten. Dat doen we door naar een prachtige film te kijken: 'De jongen op de fiets'.

We worden bepaald bij de zoektocht naar geborgenheid. Een jongen probeert uit alle macht - tevergeefs - de liefde van zijn vader te winnen. Hij ontvangt wel liefde van een kapster die onverwachts met hem in aanraking komt. De film laat ook iets zien van de invloed op deze kwetsbare jongen van een verkeerde vriend.

We beginnen de middag zoals gebruikelijk om 14.00 uur. Vanaf 13.30 uur is de Johanneskerk open en kunnen we koffie of thee drinken. We kijken naar de film en hebben een nagesprek met na afloop een drankje. Rond 16.30 uur sluiten we de middag af. Een vrijwillige bijdrage is welkom – er staat een doos in de hal.

Heel graag vóór 24 september aanmelden via de mail joachimenanna@hotmail.com.

of via de telefoon:
Gonnie v.d. Pijl: 2621624
Klaas Meijer: 2410633

Iedereen is welkom ongeacht leeftijd/wijk/ woonplaats/al dan niet betrokken bij de Johanneskerk.

*Namens Joachim en Anna,
Gideon van Dam*

Project 'Werkvloer voor Vluchtelingen zonder status' gaat van start

Foto: Anneke Schep. Van links naar rechts: Leo Steinhauer (College van Diakenen, Protestantse Gemeente Eindhoven), Mugisha Abdul Wahab (projectleider 'Werkvloer voor vluchtelingen zonder status'), Sjaak Huijser (initiatiefnemer Huiskamer voor Vluchtelingen)

Het is zo ver! Het project 'Werkvloer voor Vluchtelingen zonder status' begint op 15 augustus. Werk is zoveel meer dan geld verdienen; het zorgt voor dagritme, persoonlijke ontwikkeling en sociale verbinding. Dat geldt ook voor vluchtelingen en misschien nog wel meer voor vluchtelingen zonder status.

Deze mensen met (nog) geen recht op een verblijfsvergunning leven in een isolement. Met dit project willen we hen een kans bieden. Vanuit onze diaconale taak in deze wereld gaan we in dit project deze mensen cursussen aanbieden die dienen als voorbereiding op werk of een toekomstig(e) beroep of opleiding.

In de SAMEN van december 2021 hebben we u bericht dat de Diaconie van de PGE een subsidieaanvraag had ingediend bij het Fonds Kerk en Wereld. Hierbij maakte ons project kans op drie jaar € 50.000,- subsidie. Het aantal aanvragen was echter overweldigend en ons project viel buiten de boot. Daarna hadden we in het voorjaar van 2022 een bijeenkomst in De Huiskamer voor Vluchtelingen (zie SAMEN juni 2022) met onder anderen Karel Jungheim van Kerk in Actie en een aantal bezoekers van

De Huiskamer. Daar ontstond het plan om met elkaar naar Amsterdam te gaan om bij ASKV/Steunpunt Vluchtelingen te horen hoe zij een en ander georganiseerd hebben. Een eyeopener voor ons was dat ze - naast het aanbieden van allerlei praktische cursussen - ook vluchtelingen opleiden tot ambassadeur; zo kunnen zij op scholen/instellingen/bedrijven en in kerken hun eigen verhaal vertellen. Daardoor ontstaat er meer contact en meer onderling begrip. In 2023 zijn we begonnen om diverse fondsen aan te schrijven om de financiering van het project rond te krijgen. Dat was een moeizaam gebeuren en we zijn verheugd dat we kunnen meedelen dat op 7 juli de financiering van het eerste jaar rond was. Met dank aan in het ons gestelde vertrouwen: Kerk in Actie, Stg. Rotterdam, Stg. Hofstee, Kansfonds, Thomas van Villanova en Zusters van Liefde uit Schijndel. Het College van Diakenen staat (onder voorwaarden) garant voor de ontbrekende € 20.000,-. We hebben er alle vertrouwen in dat we die middelen ook nog wel bij elkaar krijgen.

Ondertussen zijn we gesprekken gestart met de beoogde coördinator. De startdatum is 15 augustus en de coördinator is Mugisha Abdul Wahab, die zelf ervaring heeft als vluchteling uit Oeganda. De coördinator krijgt als opdracht om in

samenspraak met de bezoekers van De Huiskamer voor Vluchtelingen en met Vluchtelingen in de Knel te onderzoeken welke praktische vaardigheden (schilderen, behangen, vloeren leggen, loodgieter of ICT werkzaamheden) de bezoekers willen leren. Voor die cursussen moet de coördinator dan vervolgens docenten vinden. Mogen wij een beroep doen op uw kennis/kunde? Ook zal de coördinator, met enige hulp van ASKV, aan de slag gaan met de opleiding tot ambassadeur, zodat de vluchtelingen hun verhaal goed kunnen en durven presenteren en in de Eindhovense samenleving dat verhaal steeds beter gehoord en verstaan wordt.

De eerste hobbels zijn genomen, en er zullen ongetwijfeld nog meer obstakels volgen om dit project helemaal te laten slagen. Maar als je niet begint, dan kom je nergens.

Dit scholingsproject is zo veelomvattend dat het niet alleen door de Diaconie van de PGE en De Huiskamer georganiseerd kan worden. We zullen daarom ook contact leggen met andere organisaties in Eindhoven, met scholen en met de gemeente. Wilt u meer weten, hebt u ideeën of wilt u actief worden in dit project? Wij vertellen er graag meer over!

*Namens de Diaconie,
Antje Dekker en Wim Wiggers*

Foto: Bart van Overbeeke

Steeds meer mensen lijden aan eco-anxiety, oftewel klimaatangst: zorgen over klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Dat is niet zo gek, want dagelijks zijn er wel berichten in het nieuws over opwarming van de aarde, bosbranden, overstromingen, uitstervende diersoorten... Zeker onder jonge mensen kan dit leiden tot gevoelens van stress, machteloosheid en depressie. Hoe ga je om met deze gevoelens? Hoe blijf je vertrouwen ondanks alles?

Afgelopen juni vond op de TU/e campus de Green Week plaats: een week in het kader van duurzaamheid. Als onderdeel van deze Green Week hebben we vanuit TINT een workshop 'eco-anxiety' gegeven, om studenten een plek te bieden om ervaringen op dit gebied uit te wisselen en op nieuwe ideeën te komen. Mijn inspiratiebron bij de voorbereiding van deze workshop was het boek 'Met Zen de planeet redden' van de Vietnamese boeddhistische monnik Thich Nhat Hanh. Hij beschrijft hoe hij steeds een balans zoekt tussen activistisch in het leven staan (hij was o.a. actief

betrokken bij de vredesbeweging tijdens de Vietnam oorlog) en mindfulness (steeds weer bronnen van innerlijke rust en focus opzoeken). Zo kun je het werken aan een mooiere aarde op de lange termijn ook volhouden. Ook legt hij uit dat er vele verschillende manieren zijn om bij te dragen aan een mooiere planeet. Voor de één is dat demonstreren, voor de ander bijdragen aan ontwikkelingssamenwerking, weer een ander is goed in luisteren en kan daarmee het lijden

van anderen verlichten. Toen het moment van de workshop was aangebroken, bleek dat de ruimte die we gereserveerd hadden, toch niet beschikbaar was. Spontaan hebben we besloten de workshop buiten te laten plaatsvinden: wat is tenslotte een geschiktere plek voor een workshop over het klimaat? Heerlijk zittend op picknick kleden onder een boom hebben we aan de hand van een aantal oefeningen met elkaar uitgewisseld hoe ieder van ons omgaat met klimaatangst.

Interessant vond ik, dat de ervaringen sterk uiteenliepen. Er waren studenten aanwezig, die volop betrokken zijn bij klimaatdemonstraties. Zij vertelden hoe dit hen het gevoel geeft in elk geval iets te kunnen doen en hierin niet alleen te staan. Wel is het voor hen een uitdaging om hun eigen grenzen te blijven voelen en er niet aan op te branden. Een andere student vertelde dat zij nog zoekend is naar hoe zij iets wil bijdragen. Ze dacht erover om zich in te zetten voor een politieke partij met groene idealen. Weer een andere student vertelde dat hij zijn zorgen regelmatig op een rij zet en dan de drie belangrijkste kiest om mee aan de slag te gaan. Alle zorgen tegelijk aanpakken is teveel en op deze manier wordt het behapbaar. Na afloop van de workshop gaven de deelnemers terug, blij te zijn om deze gevoelens met elkaar te kunnen delen en te ervaren dat je er niet alleen voor staat. In je eentje kun je als mens de planeet niet redden, vele mensen samen wellicht wel. Wie weet...

*Margit van Tuijl
Studentenpastor/life coach bij TINT*

Open Huis Sint Cathrien

In memoriam Willem Lamper 1943 - 2023

In mei jl. nam Willem Lamper, na 25 jaar, afscheid van de liturgiegroep van het Open Huis Sint Cathrien.

Hem stond een ernstige medische ingreep te wachten, die eind mei plaats vond.

Na een korte spannende tijd tussen hoop en vrees is Willem toch overleden. We hebben met velen de dankdienst voor zijn leven op 7 juli bijgewoond.

We herinneren ons Willem als een bijzondere fijne voorzitter en secretaris van onze liturgiegroep. De vergaderingen bereidde hij zorgvuldig voor en al na een dag ontvingen we de notulen met afspraken.

Hij onderhield de contacten met de organisten. Wanneer hij voorging had hij dikwijls een bijzondere inbreng zoals een tekst of gedicht uit eigen archief.

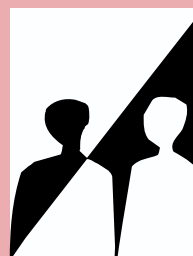
Hij droeg eraan bij dat de sfeer in de groep uitstekend en opbouwend was.

We verliezen in Willem een aimabele persoon. Nog lang zal zijn groet ons bij blijven: 'Vrede en alle goeds'.

Ellis Wondergem

Open Huis Sint Cathrien
dinsdag t/m vrijdag van 10.30 uur tot 13.30 uur
in de Catharinakerk, Begijnenhof 2;
op zaterdag van 12.00 uur tot 13.00 uur
in de Petruskerk, Kloosterdreef 31.
(12.15 – 12.45 uur meditatieve oecumenische viering)
broodmaaltijd om 12.45 uur
tel. 2569124; www.openhuiscathrien.nl
IBAN NL75TRIO0198481446

Inloophuis 't Hemeltje
Hemelrijken 117
zondag t/m donderdag 12.00 - 15.00 uur
tel. 2468785
IBAN NL42INGB0006870550
www.inloophuishemeltje.nl

JOHANNESGEMEENTE

Johanneskerk, Mercuriuslaan 1bT 2435248

Wijkredactie, De Pannelaan 6 T 2912214

E-mail: redactie-woensel@pkn-eindhoven.nl

Koster: mw. M. Anpong T 2424870

Kerk in Son, Zandstraat 26, Son

Kerkbeheer: dhr. P. Greijdanus

T 06 19546912

E-mail: kerkbeheerson@gmail.com

VIERINGEN

Zondag 3 september

In veel instellingen in Eindhoven werken geestelijk verzorgers. Zij voeren gesprekken met cliënten of bewoners en proberen hen zo bij te staan in moeilijke tijden. In de GGzE Grote Beek zijn ook een aantal geestelijk verzorgers werkzaam. Een van hen is ds. Alice Bremmer. Zij wil graag een zending vanuit onze gemeente, zodat er een verbinding ontstaat tussen haar werkplek en onze kerk. De verbinding is vergelijkbaar met de band met Eckhartdal door ds. Karin Seijdell. Deze zondag wordt ds. Alice Bremmer aan onze gemeente verbonden. Het wordt een fijne viering. De Maaltijd van de Heer wordt een week verschoven. Hopelijk komt u met velen, om ds. Bremmer een warm welkom te geven.

Zondag 10 september Startzondag

We maken vandaag een begin met het jaarthema van het komende seizoen: Ik geloof het wel. Een bijzonder jaarthema met een bijzondere titel, want je kunt het op verschillende manieren lezen. In de dienst nemen we alvast een voorproef. De Cantorij zal zingen in deze viering en we vieren de Maaltijd van de Heer.

VANUIT DE GEMEENTE

Wie ons zijn voorgedaan

Op zaterdag 1 juli is Willem Lamper overleden. Het kwam als een grote schok voor iedereen en in het bijzonder voor Wietske. Op 7 juli was de uitvaart van Willem in de Johanneskerk. En dat was op vele manieren een bijzonder afscheid, passend met hoe hij het zelf ook had opgeschreven. In de voorbereiding van de dienst en tijdens het afscheid, werd duidelijk dat er zoveel verteld kon worden over hoe Willem was, de dingen die hem aan het hart gingen. De liefde waarmee hij zijn naasten omringde. Zijn zoeken naar een eigen richting in het leven. Zijn pretogen, de vragen die hij stelde. In de dienst hebben we een stuk uit het Thomasevangelie gelezen: een evangelie dat niet is opgenomen in de Bijbel zoals wij die kennen, maar een tekst die Willem zeer aan het hart ging. De christenen die dit evangelie hebben

opgeschreven zochten naar eenheid met God, het Eeuwig Licht. En ook eenheid met en in jezelf. En dat was een blijvende zoektocht van Willem.

We lezen deze woorden: Logion 51

Zijn leerlingen vroegen hem:

Wanneer zullen de doden rust vinden

en wanneer zal de nieuwe aarde komen?

Hij zei hun:

Wat je nog verwacht

is al gekomen,

maar je herkent het niet.

De woorden aan het einde klinken streng. Misschien bedoelde Jezus het zo, maar er gaat ook iets achter schuil: Jezus spoort de leerlingen met zijn vurige woorden aan om in het hier-en-nu vrede en rust te vinden – leven met de realiteit van de nieuwe aarde voor ogen. Door zo te leven zou ieder mens zijn innerlijke bestemming in het leven kunnen vinden. Willem was gretig in zijn zoektocht naar wat het leven voor hem kon zijn. Hij zocht naar ruimte, voorbij aan wat moet en hoort. Hij zocht vrijheid in doen, denken, handelen. En dat zocht hij ook met en voor de mensen om hem heen. Voor Wietske in de eerste plaats. Waar hij ook maar kwam wilde hij mensen prikkelen, tot nadenken aanzetten, tot voelen – en daarin kwam je Willem tegen op z'n best: in zijn bevlogenheid voor de zaken die hem aan het hart gingen, én de mensen die hem aan het hart gingen.

Willem wordt gemist in deze wereld. Maar we hopen en geloven, in zijn geest, dat hij rust heeft gevonden en vrede voor altijd. We wensen Wietske, de kinderen en kleinkinderen alle kracht toe die nodig is en Gods nabijheid en vrede.

KW

Op 25 juli overleed Huib Valstar in de leeftijd van 69 jaar.

Hij stierf onverwacht op het door hem zo geliefde eiland Sicilië, waar hij genoot van de rust in de natuur, de ontspanning aan het strand en in de zee, de cultuur en de geschiedenis van het eiland. Hij kon er zijn werk loslaten, zijn hoofd leegmaken en nieuwe energie opdoen voor alles wat hij terug in Nederland weer moest en wilde doen. Het leven van Huib is niet altijd makkelijk geweest. In zijn jeugd heeft hij ervaren dat wat thuis van hem verwacht en gevraagd werd vaak niet dat was wat hij zelf voor ogen had en wilde. Al vroeg was hij op zichzelf aangewezen om te ontdekken wat zijn hart had en waar zijn gaven en zijn kracht lagen. Het zorgde er mede voor dat hij een heel eigen wijsheid ontwikkelde. Huib Valstar leefde met hart voor mensen. Hij was –misschien omdat hij zelf ervaren had hoe moeilijk dat kon zijn– altijd op zoek naar wat mensen bewoog. Als hij iets voor

anderen kon doen, wilde Huib er zijn en probeerde hij te helpen. Ook al was de uitvoering en het resultaat niet altijd wat hij gepland en bedoeld had. Zo heeft hij veel gegeven en misschien nog wel meer willen geven. Met zijn brede belangstelling voor dingen en zijn vragen naar wat mensen die hij ontmoette bewoog, mag je Huib Valstar een mens noemen die heeft gezocht naar wijsheid. In de dienst op de dag van zijn begrafenis lezen we uit het boek Spreuken. Wijsheid is daar het vragen en zoeken naar de kern, de bron van dingen en mensen. Wijsheid is het Woord van de Levende, waarmee Hij hemel en aarde, planten, dieren en mensen tot leven roept. Wijsheid heeft oog voor het geheim dat in alle leven gegeven is. Wijsheid heeft eerbied en aandacht voor alle leven. Het is die wijsheid waar ook Huib Valstar op zijn eigen wijze naar gezocht heeft. En die hij gevonden heeft in zijn geloof in de Eeuwige en zijn aandacht voor mensen. Met deze wijsheid kan, zal een mens leven over de grens van de dood heen, in de herinnering van mensen, geliefden en in de trouw van de Eeuwige.

Gelukkig is een mens die wijsheid heeft gevonden.

*Haar wegen zijn lieflijk,
haar paden zijn vredig.*

*Ze is een levensboom voor wie haar omhelst,
wie haar omarmt mag zich gelukkig prijzen.*

Wij wensen zijn vrouw Carla, de kinderen en hun gezinnenmoed en vertrouwen in de Eeuwige en het leven.

BJvH

Jaarthema

De woorden voor en vormen van geloven zijn de laatste tientallen jaren sterk veranderd. Oude geloofsuitspraken zeggen ons vaak weinig meer en met regels van vroeger kunnen we niet zo veel meer. Lang niet altijd zijn er nieuwe woorden en vormen voor in de plaats gekomen. Veel mensen vragen en zoeken naar nieuwe manieren om te geloven. Het jaarthema voor het nieuwe seizoen sluit hier bij aan: 'Ik geloof het wel'. Dat kun je op verschillende manieren lezen en horen. Het kan de betekenis hebben van 'ik houd het voor gezien', 'het zal wel, maar het is niet meer voor mij'. Dat laat iets horen van de verlegenheid, het zoeken naar woorden. En soms is de afstand (te) groot geworden. Het kan ook betekenen 'ik houd er aan vast, ook al heb ik vragen en kost het me moeite'. Ook daarin klinkt het zoeken naar wat oude woorden nog te zeggen kunnen hebben. We willen de zoektocht aangaan met alle geloof en ongelooft dat we in ons dragen. We stellen de

grote geloofsvragen opnieuw: Wie is God, Wat is de goede schepping, Wie is Jezus, Wat betekent verlossing? Daar is al veel over gezegd en geschreven. Er is een geloofsleer ontstaan. Die kan niet alleen maar herhaald worden, maar moet ook steeds opnieuw klinken. Misschien ook niet in dezelfde woorden als vroeger. Maar wat zijn dan woorden voor vandaag? Veel geloofsvragen beginnen met vragen naar de Bijbel. Wat is dat voor een boek? Hoe kun je de Bijbel vandaag lezen? Die vragen zullen centraal staan op de eerste jaarthemabijeenkomst. Om zoveel mogelijk mensen de gelegenheid te geven om aan de bijeenkomsten mee te doen, zullen we elke bijeenkomst twee keer aanbieden, op een avond en op een middag.

De eerste bijeenkomst zal zijn op:
dinsdagavond 26 september, 20.00 uur
in de Johanneskerk
donderdagmiddag 28 september, 14.00 uur
in de Ontmoetingskerk.

Opgave bij Bert Jan van Haarlem,
telefoon: (040) 2366339,
e-mail: bjvanh57@gmail.com

Opleiding ds. Kirsten Wuijster

Zoals sommigen van jullie weten heb ik me de afgelopen jaren bijgeschoold tot pastoraal supervisor. Dat betekent dat ik bevoegd ben om geestelijk verzorgers, predikanten, pastores, kerkelijk werkers etc. te ondersteunen bij hun professionele ontwikkeling. Mijn verlangen om deze kant op te gaan, naast het werk als predikant, is ontstaan toen ik in 2016-2017 de Klinische Pastorale Vorming heb gevolgd. Dit is een training die uitgaat van de Protestantse Theologische Universiteit en het beoogt de professionaliteit van pastores, dominees, geestelijk verzorgers te versterken. Het is een training in groepsverband, begeleid door twee ervaren trainers. Dit komende seizoen krijg ik de gelegenheid en tijd om zelf opgeleid te worden tot trainer van de Klinische Pastorale Vorming. Ik ben dankbaar dat de kerkenraad mij de gelegenheid geeft hieraan mee te doen. Hoewel mijn tijd voor het gemeentewerk hierdoor beperkt wordt, geeft de gemeente hierdoor wel de mogelijkheid dat er ook in de komende jaren voldoende opleiders zijn voor deze training. Zo voorzien jullie als gemeente indirect ook in een goede opleiding voor predikanten, geestelijk verzorgers en pastores. De training bestaat uit vier blokken, verspreid over het seizoen 2023-2024. Het eerste blok begint op 11 september. Van 11-13, 18-20 en 25-27 september zal ik niet beschikbaar zijn. In die weken blijven wel twee dagen over, maar in die weken kan ik niet voorgaan in de erediensten of bij uitvaarten. Het tweede blok begint op 6 november. Als jullie vragen hebben, hoor ik het graag. Eventueel kan je met je vragen ook bij de voorzitter van de kerkenraad terecht.

Kirsten Wuijster

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Ontmoetingskerk, Meerkollaan 3 T 2437651
Wijkredactie, Diepmeerven 26 T 2122563
E-mail: zuid.wijkredactie@pkn-eindhoven.nl
Kerkbeheer: dhr. V. Valstar T 06-19036008

NA DE VAKANTIE

Toen ik na mijn vakantie de kerk weer binnenstapte, kwam meteen de gedachte boven: wat is het gebouw mooi aan het worden! De nieuwe lampen aan het witte plafond geven zoveel rust, de pantry (kleine keuken) bij de ingang krijgt langzaam maar zeker vorm, de vloer ziet er weer als nieuw uit. Het viel mij ook op dat gesprekken tijdens de koffie na de dienst zoveel gemakkelijker gaan. Vroeger had ik veel moeite iemand te verstaan, nu is dat stukken beter. Terwijl het (geluiddempende) tapijt er zelfs nog niet ligt. Dat het allemaal niet vanzelf gaat heb ik zo nu en dan gezien, maar ook via via wel gehoord. Hoe mensen van de bouwcommissie zo'n beetje elke avond, of overdag een paar uur in de kerk doorbrengen. En hoeveel werk het is om de kerk steeds opnieuw weer schoon te maken. Fijn dat zoveel mensen daar de schouders onder zetten! Ik hoop dat ook velen zullen meedoen aan de dienstverlening op Startzondag, 17 september. En dat velen een extra financiële bijdrage willen geven. Zo kan ook de verdere aankleding van het gebouw vorm krijgen.

Tjalling Huisman

VIERINGEN

Zondag 3 september

Vandaag vieren we een dienst van Schrift en Tafel, waarin de cantorij onder leiding van Marja Bottenberg zal zingen. We lezen over geloof en een gebrek daaraan (Matteus 17: 14 – 21). Daar moet ik eens diep over nadenken. Want vaak klinken mensen met 'geen gebrek aan geloof' als mensen die alles net zo goed (of zelfs beter) weten als onze lieve Heer zelve.

Zondag 10 september

Ds. Wil van Egmond is vandaag is ons midden. De Ontmoetingskerk was ooit haar eerste gemeente als predikant. Nu is zij lid van onze gemeente, maar gaat bijna elke zondag nog elders voor als gastpredikant.

Zondag 17 september, Startzondag

Vandaag maken we een begin met het nieuwe kerkenwerkseizoen. Dat doen we met een korte dienst in de vorm van een morgengebed. Daarna is er een dienstverlening. De opbrengst daarvan is voor de verdere aankleding van onze verbouwde en gerenoveerde kerk.

Zondag 24 september

Studentenpredikant / lifecoach ds. Margit van Tuijl is onze voorganger. Fijn om zo het contact te houden met wat er vanuit kerk en geloof in onze stad voor en met studenten wordt gedaan.

Zondag 1 oktober

Vandaag neemt Antje Dekker afscheid als diaken, fijn dat ze zoveel jaren in de diaconie actief is geweest! Volgende week zondag is er afscheid en bevestiging van andere ambtsdragers. Vandaag vieren we een dienst van Schrift en Tafel, waarin de cantorij zingt onder leiding van Marja Bottenberg. Het is Israëlzondag.

UIT DE WIJKGEMEENTE

Pastoraat

Per 1 september gaat Lieuwe Wijbenga als kerkelijk werker aan de slag in onze gemeente. Hij is dan voor 50% verbonden aan de gemeente Veldhoven, en voor 50% aan Eindhoven-Zuid. Lieuwe's voornaamste taak is het pastoraat. Dat betekent dat hij ook mee zal doen aan de Huiskamergesprekken en de Instuif. En in de loop van de – hopelijk – komende jaren zullen er zo wel meer dingen op zijn weg komen. In eerste instantie hebben Tjalling en Lieuwe de taken zo verdeeld dat Lieuwe als eerste verantwoordelijk is voor Tongelre en Stratum, en Tjalling voor Strijp, Gestel en Meerhoven. Voor contact met Lieuwe: 06 19 35 67 74 / l.t.wijbenga@ziggo.nl

Huiskamergesprekken

Dit jaar komen er weer twee rondes van huiskamergesprekken. De eerste ronde is in oktober en november, de tweede zal in maart en april 2024 plaatsvinden. Het thema is muziek. Op Startzondag wordt er een uitnodiging uitgedeeld. Iedereen krijgt daarbij een extra papieren uitnodiging om die aan iemand te geven van wie je denkt dat die ook wel wil komen. Nodig royaal uit, zodat iedereen zich welkom voelt! Mocht u / je de uitnodiging niet onder ogen krijgen, mail of bel dan even met Nettie Trapman: nettie.trapman@chello.nl / 040 2122482

Bijbelgroep (20 tot 35 jaar)

Op zondagavond 3 september komen we weer samen in de Ontmoetingskerk. Om 18.00 uur beginnen we met eten, we gaan tot ongeveer half negen door. Als het je leuk lijkt en je bent ergens tussen de 20 en 35 jaar, kom zeker een keer meedoen!

Voor informatie:

ds. Tjalling Huisman, 06 15 69 59 19 / tjhuisman27@gmail.com

Bezinning en Groei

Het programma met gespreksgroepen en activiteiten wordt uitgedeeld op Startzondag. Daarna ligt het ook in de kerk.

Als je het digitaal wilt ontvangen, stuur mij dan even een mail: tjhuisman27@gmail.com

Het programma begint op maandagavond 18 september met de bespreking van *Een parel in Gods ogen*, een boek van Henri Nouwen.

Instuif Eindhoven-Zuid

Nu de verbouwing van de Ontmoetingskerk bijna afgerond is, zullen we de Instuif ochtenden weer in ons eigen gebouw houden, elke derde donderdag van de maand. We starten om 10.30 uur met koffie of thee en rond 11.00 uur start de activiteit. De data en activiteit voor de komende drie maanden zijn:

Donderdagochtend 21 september

- Bewegen met Marieke Visser

Donderdagochtend 19 oktober

- Muziek met Lieuwe Wijbenga

Donderdagochtend 16 november

- Kaarten maken/schilderen (met wie, volgt nog)

Na afloop van de activiteit staat er rond 12.00 uur een gezonde lunch voor u klaar.

Van harte welkom en neem gerust een gast mee. Aanmelden is nodig en kan via: instuifontmoetingskerk@gmail.com

Of telefonisch bij Tinie Kämink tel. 040-2121253 of Kea van Zweeden tel. 040-2120235

Dienstenaanbieders en dienstenkopers gezocht!

Op de Startzondag, 17 september 2023, na de kerkdienst, organiseren we een diensteneveiling in de Ontmoetingskerk. Hiermee willen we geld inzamelen als bijdrage aan de verbouwingskosten. We hebben nog 25.000 euro extra nodig!

Helpt u ook mee?

Wilt u een dienst aanbieden? Ieder mens heeft talenten: koken, tuinieren, schilderen, naaien, boekhouden, chauffeurs, zingen ...

Bedenk een leuk aanbod met iets wat u goed kunt, dat we in de kerk kunnen verkopen tegen het hoogste bod! Leden van het organisatiecomité (zie hieronder) kunnen hierbij met u meedenken. Wij hopen u allen te zien op 17 september!

Het organisatiecomité: Marte Willemsen, Ellen Melis, Erik Boers, Irene Lammers en Teun Praasterink.

Contactpersoon: Erik Boers,

tel. 06 55166147;

e-mail: erik.boers@hetnieuwetrivium.nl

Een kennismaking met kerkelijk werker Lieuwe Wijbenga

Beste lezer,

Vanaf 1 september 2023 ben ik de nieuwe kerkelijk werker in de Wijkgemeente Eindhoven-Zuid. Op verschillende momenten en manieren zullen we gaan kennismaken en elkaar ontdekken. In deze editie van het kerkblad SAMEN een eerste kennismaking. Zie het als een opmaat naar verdere ontmoetingen en gesprekken.

Oorsprong:

Mijn wieg stond in het Friese en Bildtse Sint Annaparochie. Daar heb ik 37 jaar gewoond. Opgegroeid als jongste in een gezin van 4 kinderen. Allemaal muzikaal. Als kind voetbalde ik graag. Inmiddels is de racefiets mijn lievelingssport. Via de Basisschool, de Mavo en MBO kwam ik uiteindelijk op het HBO terecht. Geschiedenis had (en heeft) mijn interesse, maar leraar worden zat er niet in. Daarna theologie gestudeerd. Dat slaagde wel. In 2011 mijn diploma gehaald, in augustus 2012 begonnen in mijn eerste gemeente als kerkelijk werker. Na Minnertsga, Tzummarum-Firdgum en Veldhoven is Eindhoven-Zuid mijn vierde gemeente.

Doel:

Luisteren is het belangrijkste wat ik geleerd heb op de opleiding. Dat is een heel leerproces, wat nooit eindigt. Ik hoop hierin te blijven groeien en mezelf ontwikkelen. Daarin is dienstbaarheid belangrijk. Ik probeer me open te stellen voor de verhalen van mensen. Aandacht voor de persoonlijke levenservaringen. Aandacht voor de ervaringen die boven ons uitstijgen. Dat we ook van elkaars levenservaringen mogen leren.

Zin:

Ik ervaar het werkzaam zijn in de functie van kerkelijk werker als zinvol. Het geeft mij voldoening om van betekenis te zijn. Werkzaam zijn binnen een Protestantse Gemeente geeft mij de kans om alle talenten die ik heb mogen ontvangen om te zetten in actie. In het vergaderen, organiseren, spreken en luisteren, voorgaan, meegaan, muziek maken, afremmen, prikkelen, humor, ontspanning, door er te zijn, te bemoedigen en te zegenen. Ik voel en weet mij gezegend om dit alles te kunnen en mogen doen.

Lieuwe Wijbenga

KRUISPUNTGEMEENTE

Adventskerk, Camphuyzenstraat 4 T 2520472

Wijkredactie,

T 2097623

E-mail: w.gugler@filtnet.nl

Website: www.xpunt.info

Kerkbeheer: dhr. T. Poot T 06 53362677

E-mail: teun.poot54@gmail.com

Overlijden

In de nacht van zaterdag op zondag 13 augustus is overleden in de leeftijd van 90 jaar Pieter Piet uit Dommelen. De begrafenis vond maandag 21 augustus plaats op de natuurbegraafplaats in Heeze. In de afscheidsdienst hebben we stil gestaan rondom de woorden van Jezus in Johannes 5: 24-28. Het gaat over de belofte van Jezus dat ieder die in Hem gelooft eeuwig leven heeft. Het zijn prachtige woorden van troost op het moment als je een man, vader of grootvader los moet laten. Onze gebeden zijn met Aly en haar familie.

Bijbelacademie

Ook in het najaar gaan wij weer verder met de Bijbelacademie. Richtlijn is dat op de tweede donderdag van de maand en de vierde zondag van de maand een avond wordt aangeboden. De eerstvolgende bijeenkomsten zijn op donderdag 14 september (20.00 uur) en zondag 24 september (19.00 uur). Meer informatie leest u in de rubriek Bezinning en Groei elders in dit blad.

Werner Gugler

Van maandag 11 t/m vrijdag 15 december 2023 kunnen 150 ouderen met een krappe beurs en/of een klein sociaal netwerk genieten van een gratis vakantiemidweek, georganiseerd door Het vakantiebureau en RCN Vakantieparken. Diaconieën kunnen gasten voor deze bijzondere vakantieweek aanmelden.

De midweek 'Ouderen in het zonnetje' is bedoeld voor (mobiele) senioren die vanwege een klein sociaal netwerk en een smalle beurs al jaren niet meer op vakantie zijn geweest. Mensen die het juist zó verdienen er eens lekker onbezorgd tussenuit te gaan en de eenzaamheid even te vergeten. Zij kunnen kosteloos genieten van een heerlijke midweek inclusief ontbijt, lunch, diner en diverse leuke activiteiten.

De vakanties vinden plaats op De Schotsman in Kamperland (Zeeland), De Roggeberg in Appelscha (Friesland) en Zeewolde in Zeewolde (Flevoland).

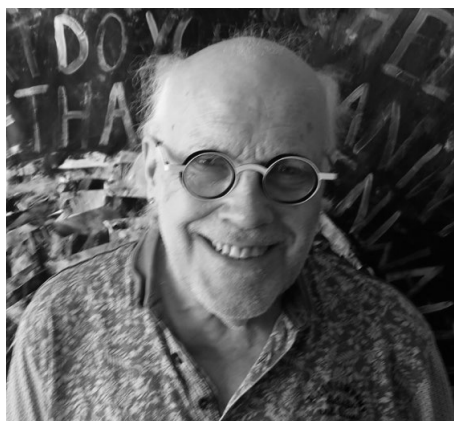
Voorwaarden voor aanmelding

- Deelnemers zijn minimaal 70 jaar oud;
- Deelnemers hebben een klein sociaal netwerk en/of een smalle beurs;
- Deelnemers zijn in de afgelopen jaren niet op vakantie geweest;
- Deelnemers hebben niet deelgenomen aan de eerder georganiseerde ouderenmidweken;
- Alleen aanmeldingen met een motivatie (per persoon) worden in behandeling genomen.

De deelnemers kunnen uitsluitend door een diaconie of andere maatschappelijke organisatie worden aangemeld. Aanmelden kan tot uiterlijk **1 oktober 2023** via hetvakantiebureau.nl/ouderenmidweek.

Contactpersoon Het Vakantiebureau voor de PGE,
Wim van Dijk

Een in memoriam, een afscheid en een nieuw begin

Helaas bereikte ons begin juli een droef bericht. Op de eerste van die maand overleed Willem Lamper. Willem Lamper was een van diegenen die geen diaken (ambtsdrager) hoefde te zijn om door zich dienstbaar te maken het diaconale gezicht van de kerk te laten zien. Of hij ooit diaken is geweest weet ik niet. Lange, lange jaren was hij in diverse functies vrijwilliger in het Open Huis Sint Cathrien. En jarenlang was hij beheerder van het protestfonds. Dit fonds voorzorg in extra ondersteuning van de minima. Deze 'extraatjes' gingen gepaard met protest aan de overheid tegen het gevoerde bezuinigingsbeleid, waardoor de positie van minima werd aangetast.

Twaalf jaar geleden werd ik in het ambt bevestigd als wijkdiaken voor de Ontmoetingskerk. Ik kon toen niet bevroeden dat ik in oktober 2014 onverwacht gevraagd zou worden om als voorzitter van het College van Diakenen op te treden. Er was nogal wat ongenoegen en miscommunicatie.

Gelukkig slaagden we er met elkaar snel in de moederen tot bedaren te brengen. Op 25 september neem ik afscheid van het CvD. Het is tijd om plaats te maken. In gedachten keer ik terug naar deze turbulente periode. Er speelden verschillende conflicten binnen de kerk. Op zich is dat niet erg. We zijn per slot van rekening geen heiligen, maar een gewoon onderdeel van de samenleving. Te vaak wordt te gemakkelijk gedacht dat de kerk wel uitmuntend moet zijn en een voorbeeld voor de samenleving, omdat wij geloven in een hoge belofte. Maar wij zijn niet beter dan een ander. Hierover en over de problemen van onze kerk toen wil ik niet te lang stil staan, want daar gaat het nu niet om. Ik wil van mijn terugblik echter graag iets leren. De toen nog vier wijkgemeenten vormden alles behalve een eenheid. In Woensel was men nog nauwelijks gekomen van de vorming van twee wijkgemeenten tot de huidige Johannesgemeente, toen het voor eigen gebruik beoogde kerkgebouw verkocht moest worden. Ook voor de andere wijkgemeenten stonden grote veranderingen op het spel. Daarnaast waren er ook nog de nodige financiële perikelen.

Kortom een poel van emoties en belangenverschillen, bron van miscommunicatie. De diaconie voelde zich niet gekend, misschien zelfs een beetje slachtoffer. Dat leidde tot verwijten die weer tegenreactie opriepen. Ik probeerde daar het verlangen naar saamhorigheid tegenover te stellen. Ik deed impliciet een beroep op het alle tegenstellingen overstijgende gemeenschappelijke doel om bij te dragen aan het Koninkrijk van God. Dat is waar wij allemaal in geloven en

waar Jezus ons wil brengen. De ultieme genade die God ons wil geven. Al die tegenstellingen en meningsverschillen: ze zijn serieus, maar het is theologie. Dat is mensenwerk. Wat God wil en wat Hij doet, kunnen we alleen maar geloven. Ik geloof dat mijn oprechte wens tot eendracht en echte communicatie heeft bijgedragen om beetje bij beetje de tegenstellingen en de achterdocht te overwinnen.

Ik kijk met genoegen terug op negen jaar voorzitterschap. U kon in SAMEN het reilen en zeilen van het CvD volgen. Het is goed dat er een einde aan komt en anderen de taken overnemen. En zoals ik hierboven over Willem Lamper schreef: om diaconaal te zijn hoeft je geen diaken te zijn. Omdat een diaconaal hart zich niet laat wegsturen heb ik mezelf benoemd tot diaconaal ambassadeur. Zo kan ik blijven opkomen voor de diaconale kant van het leven: anderen tot steun zijn en werken aan een betere wereld. Daar zal de beeldende kunst, mijn andere passie ook een aandeel in hebben.

Tot besluit van mijn afscheid zal binnenkort een themadag worden georganiseerd over het thema 'hoe diaconaal zijn wij'. Ieder die dat wil, kan daaraan deelnemen. In het oktobernummer van SAMEN hierover meer. Tot mijn collega-diakenen: Het ga jullie goed, maak er wat van!

Van de scheidend voorzitter van het College van Diakenen,

Leo Steinhauer

Samen naar de kerk in september 2023

De meeste diensten zijn online te volgen:

Johanneskerk en De Kapel: via kerkdienstgemist.nl
Wijkgemeente-Zuid/Ontmoetingskerk via: www.pkn-eindhoven.nl/eindhoven-zuid-vieringen
Kruispunt via: www.kerkdienstgemist.nl en www.xpunt.info

Let ook op nadere aankondigingen via de website www.pkn-eindhoven.nl en de weekbrief van uw wijkgemeente!

Bovenaan de wijkberichten vindt u de adresgegevens van de betreffende wijkkerken.

Zondag 3 september 2023

Collectedoel:
Kerk in Actie - Werelddiaconaat

Johanneskerk	10.00 uur	ds. K.M. Wuijster
	12.00 uur	ds. M. van Tuijl (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. B. van der Zwaag
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	interactieve bijeenkomst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	10.30 uur	ds. S. Freytag, buitendag in Vaals

Zondag 17 september 2023

Collectedoel:
Kerk in Actie - Werelddiaconaat

Johanneskerk	10.00 uur	mevr. A. Nieuwenhuizen
	12.00 uur	dhr. E. ter Poorten (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. P. Zweers
Kruispunt	10.00 uur	ds. A.H. Groen, Ridderkerk
	19.00 uur	ds. J. van Eck, Lexmond
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	11.00 uur	DoReLu-dienst, te gast bij Remonstranten

Zondag 10 september 2023

Collectedoel:
PKN - Kinderen en Jongeren

Johanneskerk	10.00 uur	ds. K.M. Wuijster en ds. B.J. van Haarlem
	12.00 uur	pastor F. Weeda (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. B. van der Zwaag
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	gebedsdienst
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. W. van Egmond
Lutherse Gemeente	09.30 uur	ds. S. Freytag

Zondag 24 september 2023

Collectedoel:
KiA - Zending (Syrië, Vredeswerk)

Johanneskerk	10.00 uur	ds. C. Sloomans
	12.00 uur	pastor J. De Schepper (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	dhr. R. Kosterman
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	ds. W. Gugler, bijbelacademie
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. M. van Tuijl
Lutherse Gemeente	09.30 uur	dr. T.H.M. Akerboom

Evensong

In de Evensong van september zullen de gebeden gezongen worden in een zetting van Fred Vonk, de dirigent van de Capella. De psalm wordt gezongen op een chant van Ton Meijer, oud-lid van de Capella. Van zijn hand verscheen een bundel Chants bij de Psalmen, ontleend aan liedzettingen van Claude Goudimel.

In de komende tijd zullen we een aantal keren een chant uit deze bundel zingen. Magnificat and Nunc Dimittis, de lofzangen van Maria en Simeon, die een vast onderdeel van de liturgie voor de Evensong zijn, klinken in een zetting naar William Byrd.

Het Anthem, Come down, O Love divine, is een werk van Willam H, Harris. De Hymns in deze Evensong:
All creatures of our God and King, Lead us, heavenly Father.

De Evensong is op zondag 17 september, 16.00 uur in de Catharinakerk. Nieuwe koorleden zijn nog altijd zeer welkom en ook nodig om de evensongs op langere termijn mogelijk te blijven maken. Daarom een uitnodiging aan wie graag Engelse Hymns en koormuziek zingt om een paar keer per jaar met de Capella mee te zingen.

Wie interesse heeft, kan het melden bij Bert Jan van Haarlem, telefoon: 040 2366339, e-mail: bjvanh57@gmail.com

Bert Jan van Haarlem

Collecte

U kunt uw collectebijdrage overmaken op IBAN nummer NL47 RABO 0373 7186 75 t.n.v. PGE-collecten onder vermelding van de afkorting van uw wijkgemeente (JK = Johannesgemeente, KP = Kruispuntgemeente en OK = Wijkgemeente-Zuid), de datum van de zondag en het collectedoel.

Wie Wat Waar

ALGEMENE KERKENRAAD

Voorzitter: dhr. H. Grootjans,
p/a Camphuysenstraat 4,
5615 KS Eindhoven, tel. 2985888,
e-mail: AK.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
Scriba: vacant
e-mail: AK.scriba@pkn-eindhoven.nl

DIACONIE

Voorzitter: dhr. L.F. Steinhauer,
Hyacinthstraat 16, 5644 KC, tel. 2125023,
e-mail: CvD.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
Secretaris: vacant
e-mail: cvd.secretaris@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL62 RABO 0373 7369 32
t.n.v. College van Diakenen Protestantse
Gemeente Eindhoven o.v.v. uw doelbestemming
Protestfonds en financiële hulp: Kerkelijk Bureau,
tel. 2522575,
e-mail: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL12 RABO 0373 7369 59
t.n.v. Diaconie - Protestfonds

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Predikant: dhr. Tj. Huisman,
Heezerweg 229, 5643 KB,
tel. 8448177 / 06-15695919,
e-mail: tjhuisman27@gmail.com
vrije dag: zaterdag
Kerkelijk werker: dhr. L.T. Wijbenga,
Hoogepat 22, 5502 HC Veldhoven,
tel: 06-19356774, e-mail: l.t.wijbenga@ziggo.nl
Scriba: mw. S.A. Trapman,
Waterfront 135, 5658 SG, tel. 8424442,
e-mail: EhvZuid.scriba@pkn-eindhoven.nl
IBAN wijkfonds: NL88 RABO 0373 7187 13
t.n.v. Wijkgemeente Eindhoven-Zuid - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming
IBAN bloemenfonds: NL87 RABO 0373 7369 67

Kerkbladbezorging:

Strijp-Gestel-Meerhoven:
dhr. T. Schneider, tel. 2518614
Stratum-Tongelre:
dhr. J. Trapman, tel. 2122482
e-mail: j.trapman@chello.nl

JOHANNESGEMEENTE

Predikant: dhr. B.J. van Haarlem,
Brunelleschiweg 8, 5624 CJ, tel. 2366339,
e-mail: bvanh57@gmail.com
Predikant: mw. K.M. Wuijster,
Ithacastraat 28, 5631 JE, tel. 8795522,
e-mail: k.wuijster@gmail.com
Kerkelijk werker: mw. P. Zweers,
tel. 06-58774450
e-mail: kerkelijkwerkerpetra@gmail.com
Scriba: mw. A. Buitenhuis-Kreeft,
Chamonixlaan 19, 5627 LX, tel. 06-12392751,
e-mail: Johannesgemeente.scriba@pkn-eindhoven.nl
IBAN: NL66 RABO 0373 7187 21
t.n.v. Johannesgemeente - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming

Kerkbladbezorging:

dhr. S. Nauta, tel. 2425633
e-mail: nauta.sjaak@gmail.com

KRUISPUNTGEMEENTE

Predikant: dhr. W. Gugler,
Vullingspark 6, 5591 DB Heeze,
tel. 2097623, e-mail: w.gugler@filternet.nl
Scriba: mw. G. van de Bos-van Voorst,
Akkerwinde 13, 5684 HG Best,
tel. 06-48126533, e-mail: scriba@xpunt.info
IBAN: NL13 RABO 0373 7187 05
t.n.v. Kruispuntgemeente - wijkfonds
o.v.v. uw doelbestemming

EVANGELISCH-LUTHERSE GEMEENTE ZUID-NEDERLAND

Predikant: mw. S. Freytag, tel. 06-43955283,
e-mail: ds.freytag@lutherszuidnederland.nl
Scriba: dhr. T. Tempelaar, Amerlaan 2,
5626 BP, tel. 2623104,
e-mail: secretariaat@lutherszuidnederland.nl

KINDERDIENST/JEUGDWERK

Eindhoven-Zuid,
Floor de Nooij, tel. 2122563
e-mail: smits.de.nooij@hetnet.nl
Johannesgemeente,
Anneke van Wolfswinkel, tel. 06-16310093
e-mail: anneke.vanwolfswinkel@gmail.com
Kruispuntgemeente
Hanna Hardeman-van der Zwan,
e-mail: bertenhanna@gmail.com

STUDENTENPASTORAAT/TINT

Studentenpastor/life coach: mw. M.S. van Tuijl
e-mail: m.v.tuijl@tue.nl
TU/e Atlas
Postbus 513, 5600 MB Eindhoven
www.tint-eindhoven.nl
Scriba: dhr. W. Mak, Grondheuvel 20,
5685 AV Best, tel. 0499-310383,
e-mail: willem.mak@xs4all.nl

PREDIKANTEN/GEESTELIJK VERZORGERS

GGZE Grote Beek, mw. A. Bremmer,
tel. 06-83667851, e-mail: Alice.Bremmer@ggze.nl
GGZE Grote Beek, mw. I. Hyvärinen,
tel. 2970619, e-mail: ai.hyvarinen@ggze.nl
GGZE De Woenselse Poort, dhr. B. Veldhorst,
tel. 2613791, e-mail: bj.veldhorst@ggze.nl
MMC, mw. Petra Zweers, tel. 8889582
Petra.Zweers@mmc.nl
Severinus, mw. K. Seijdell, tel. 06-11403496,
e-mail: karin.seijdell@severinus.nl

INLOOPHUIS 't HEMELTJE

Voor informatie zie rechts onderaan op de
middenpagina's.

OPEN HUIS SINT CATHRIEN

Voor informatie zie rechts onderaan op de
middenpagina's.

KINDERTELEFOON Zuidoost-Brabant

Tel. 0800-0432 (gratis)
iedere dag van 14.00-20.00 uur

SENSOOR (SOS Telefonische Hulpdienst)

Tel. 0900-0767 of 040-2125566
24 uur per dag, 7 dagen per week emotionele
ondersteuning. Chat en e-mail: www.sensoor.nl
Info: www.sensoor.nl/brabant

Uitgave van de Protestantse Gemeente Eindhoven
pkn-eindhoven.nl
periode: 03-09-2023 t/m 30-09-2023

Jaargang 52, no. 8

Samen

Verschijnt 10 maal per jaar

Adres Hoofdredactie van SAMEN

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
Telefoon: 040 252 2575
E-mailadres: samen.redactie@pkn-eindhoven.nl

Leden van de Hoofdredactie van SAMEN

Wil van Egmond, Bert Jan van Haarlem,
Jaap Stooker en Joke Wytzes-de Bie

Attentie

Het volgende SAMEN-nummer:
01-10-2023 t/m 04-11-2023

Inleverdata t.b.v. het volgende SAMEN-nummer:

- **11 september:** kopij voor het wijkbericht
bij de wijkredactie
- **13 september:** complete wijkbericht
bij de hoofdredactie
- **6 september:** kopij van schriftelijke reacties
op artikelen bij de hoofdredactie
- **13 september:** kopij voor het overige gedeelte
bij de hoofdredactie

Kerkelijk Bureau

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
Geopend op afspraak
Telefonisch bereikbaar:
- maandag t/m donderdag van 09.00 – 11.30 uur
- telefoon: 040 252 2575
E-mailadres: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl

Protestantse Gemeente Eindhoven

IBAN: NL91 RABO 0373 7186 59 t.n.v.
Protestantse Gemeente Eindhoven
o.v.v. uw doelbestemming

Collectebonnen

U kunt een veelvoud van € 20,00 storten op
IBAN: NL69 RABO 0373 7186 67 t.n.v.
PGE - Collectebonnen o.v.v. adresgegevens
en aantal bonnen van €1,- en/of €2,-.
De bonnen worden u daarna zo spoedig mogelijk
toegestuurd.

Kerkblad SAMEN

IBAN: NL03 RABO 0373 7186 91 t.n.v.
PGE - Kerkblad SAMEN o.v.v. gift SAMEN

Indien een artikel uit dit kerkblad wordt
overgenomen, dan met bronvermelding.
Op de foto's rust copyright.
Alle herkenbare personen op foto's hebben
hun toestemming voor publicatie verleend.

Drukwerk: Snep

Gedichten als balsem

Wie mij kent, weet waarschijnlijk wel dat ik in de redactie zit van het wijkbulletin van Eindhoven-Zuid. Maar wat u misschien niet weet, is dat ik ook weleens gedichten schrijf.

Ik ben daar vroeger, als jong meisje, mee begonnen, onder andere geïnspireerd door een toenmalige vriend. Ik had als pseudoniem de naam Janice bedacht. Uitgesproken op z'n Frans, want dat klonk zo mooi en zo mysterieus. Tijdens de studie en daarna had ik het te druk en daardoor raakten de gedichten op de achtergrond. Maar op een dag heb ik het weer opgepakt. Dat was vlak na het overlijden van mijn man Johannes. Ik voelde de drang om gevoelens te verwoorden, om gedachten op kernachtige manier op papier te zetten. Het was een manier om te verwerken, om te onderzoeken, om houvast te vinden, omdat alles ineens anders was, maar ook een manier om met mezelf en met God in gesprek te gaan. Wat een mooie gesprekken zijn daaruit voortgekomen en wat heb ik in die eerste tijd veel inspiratie mogen ontvangen. Deze gedichten waren als balsem voor mijn ziel.

Toen ik bevriend raakte met een ritueel begeleidster, kwamen mijn gedichten ook ter sprake. Ze vroeg of ik gedichtjes wilde schrijven voor gedachtenisprentjes. Hoewel ik normaalgesproken niet 'op bestelling' een gedichtje maak, heb ik dat toch wel een aantal keren gedaan, en de nabestaanden waren er dan ook erg blij mee.

Ik schreef alle gedichten in een klein boekje, en ik zei tegen mezelf: als het boekje vol is, ga ik een selectie daarvan uitgeven. Het boekje raakte inderdaad vol, maar van een echte uitgave is het nooit gekomen. Wel heb ik een klein boekje gemaakt toen ik 50 jaar werd en dat boekje hebben alle gasten die op mijn feestje waren uitgenodigd meegekregen als aandenken.

Om de woorden en eventueel de boodschap kracht bij te zetten, begon ik de gedichtjes te voorzien van een mooie foto. Het is soms een hele zoektocht, maar als de juiste foto gevonden is, voegt dat een extra dimensie toe aan de tekst.

Wat ik zelf leuk vind aan mijn gedichtjes, is dat ze vaak op verschillende manieren gelezen kunnen worden. Ik probeer te spelen met woorden en zinnen, bijvoorbeeld in de ik- of de jij-vorm, waardoor de lezer er ook zelf mee aan de slag kan gaan. Bijvoorbeeld het gedichtje 'samen gaan'. Is dat iets wat je als lezer tegen een ander zegt, of is dat God die tot jou als lezer spreekt?

Momenteel schrijf ik wat minder, de behoefte is wat minder dringend. Wel staat er nog ieder jaar een gedichtje van Janice op mijn kerstkaart en ook bij speciale gelegenheden wil de inspiratie nog wel eens boven komen drijven.

Jantje Osinga

samen gaan

*je hoeft niet steeds
alleen te gaan
steek je hand maar uit
en neem de mijne aan
we gaan samen
ook al is het soms
met vallen, opstaan
en weer verder gaan
neem mijn hand
maar aan
en houd hem
stevig vast
je hoeft niet steeds
alleen te gaan*

Janice

